

Smakebiter fra arbeidet med regler for gjødselprodukt.

Under presenteres Mattilsynet noen av Mattilsynets skisser rundt nye regler for gjødselprodukt. Det er ikke alle tema som løftes frem her, men det må ikke tolkes som om disse foreslås fjernet.

Virkeområde

I hovedsak vil det være de samme produkttypene som omfattes av den nye forskriften, men det jobbes med noen endringer.

Vi vurderer f.eks å gjøre en endring slik at alle biostimulanter (vekststoffer) både organiske og uorganiske omfattes av den nye forskriften. Dette er fordi vi vurderer at den nye forskriften vil være bedre egnet til å dekke de risikoforholdene som er med biostimulanter.

Registrering

Mattilsynet vurderer å foreslå virksomhetsregistrering som alternativ til produktregistrering. I en slik virksomhetsregistrering er det tenkt at f.eks råvarer og hygieniseringsprosesser som benyttes av virksomheten skal opplyses om i registreringen.

Produktkrav

Gjødselvarene som omsettes skal være produkt. Mattilsynet ser behov for å stramme inn en praksis som har etablert seg der avfall med usikker effekt, gjerne også med dårlige spreddegenskaper, minimal behandling og analyser, har blitt spredd på nærliggende jordbruksareal. Klare krav til produktene vil også gi et tydeligere skille til avfallsregelverket. Det vil også gi bedre utnyttelse av næringsstoffene.

Hygiene

Produktene skal ikke medføre risiko for overføring av sykdommer til dyr eller mennesker eller for spredning av planteskadegjørere ved normal bruk eller mulig misbruk. Råvarer som kan medføre slik risiko skal hygieniseres etter anerkjente eller validerte metoder.

Det vurderes konkret krav til validering

Ved validering av nye metoder skal det

- a) vises ved poding at innholdet av infektive egg av indikatororganisme *Ascaris suum* er redusert til null.
- b) vises at metoden gir en minimum 5 log₁₀ (99,999%) inaktivering av *Enterokokkus*
- c) vises at innholdet av *E. coli* er redusert til 1000 CFU/g våt vekt for produkter med fekalt innhold
- d) vises ved poding at antallet infektive cycter av potetcyctenematode er redusert til null for produkter som inneholder avfall fra potet eller uvasket grønnsaker med rot.
- e) identifiseres på hvilke behandlingstrinn hygienisering skje.
- f) identifiseres hvilke prosessparametere som er kritiske for hygienisering
- g) bestemmes kritiske grenser for aktuelle prosessparametere i hygieniserende behandlingstrinn.

Når det gjelder analyseverdier foreslås det overgang fra TKB til et krav til lavere innhold av *E.coli* enn 1000 CFU/g våt vekt.

Det foreslås at det skal være mindre enn to spiredyktige frø av ugras eller andre plantedeler som kan gi opphav til nye planter per liter ferdig vare.

De fleste animalske biprodukter har krav om hygienisering etter det regelverket. Noe er unntatt hygienisering. Når det gjelder omsetning av husdyrgjødsel mellom gårder i samme fylke og til biogassanlegg vurderer vi å legge oss på samme linje som kravene i forskrift om animalske biprodukter. For slakterigjødsel og insektgjødsel ønsker vi å videreføre krav til hygienisering.

Tungmetaller

Mattilsynet vurderer det slik at vi ikke har kunnskapsgrunnlaget til å gjøre de større endringene i tungmetallgrenseverdiene. Arbeid er satt i gang for at det kunnskapsgrunnlaget skal foreligge om noen år. Det er likevel fire endringer som vurderes

1. Tilpasse kromverdiene til det som er i økologiregelverket
2. Legge til arsen som et åttende tungmetall
3. Lage egen kolonne som setter grense for maksimalt innhold av tungmetaller i jord som råvare og anleggsjord
4. Lage et alternativ som dekker utfordringen med at biorest med husdyrgjødsel\settefiskslam kan komme i klasse III eller over.

Tungmetall	Tungmetallklasser (mg/kg tørrstoff)				Maksimalt tungmetallinnhold i jord som råvare og i anleggsjord. mg/kg tørrstoff
	0	I	II	III	
Kadmium (Cd)	0,4	0,8	2	5	1
Bly (Pb)	40	60	80	200	60
Kvikksølv (Hg)	0,2	0,6	3	5	1
Nikkel (Ni)	20	30	50	80	50
Sink (Zn)	150	400	800	1500	150
Kobber (Cu)	50	150	650	1000	100
Krom (Cr)	50	70	100	150	100
Arsen (As)	5	8	16	32	8

Prinsippet om at det ikke er tillatt å fortenne vil fortsatt bli lagt til grunn. Råvarer må f.eks være innenfor klasse III.

Når det gjelder bruksbegrensninger er vi ikke klare til å vise utkast. I bruksdelen av regelverket vurderes det mengdebegrensning for fosfor. Tungmetallbegrensningene må sees i sammenheng med næringsstoffbegrensningene, og at det må tas hensyn til begge ved beregning av bruksmengden.

Ulike alternativ det som vurderes for bioest mm:

Alternativ 1

Tillatte 1 tonn av klasse III i landbruket, og evt begrense det bare til noen råvarer.

Alternativ 2

Sette tungmetallbegrensning ut fra næringsinnhold og begrensningene som gis for bruk av N og P i jordbruket. Verdiene under må sees på som skisser og de kan endres ut fra hva som foreslås som begrensninger for næringsstoff. Verdiene er satt slik at de ved bruk etter næringsstoffdosering ikke skal gi større tungmetallbelastning enn dagens klassesystem. Det foreslås å ekskludere produkter som inneholder mineralgjødsel eller avløpslam.

§ X Unntak for nitrogenrike produkter

Forholdstallet mellom innhold av nitrogen og tungmetall i slike produkter skal ikke være lavere enn:

Tungmetall	Forholdstall mg N/mg tungmetall
Kadmium (Cd)	53100
Bly (Pb)	850
Kvikksølv (Hg)	85000
Nikkel (Ni)	1400
Sink (Zn)	110
Kobber (Cu)	170
Krom (Cr)	700
Arsen (As)	5300

§Y Unntak for fosforrike produkter

Forholdstallet mellom innhold av fosfor og tungmetall i slike produkter skal ikke være lavere enn:

Tungmetall	Forholdstall mg P / mg tungmetall
Kadmium (Cd)	11000
Bly (Pb)	175
Kvikksølv (Hg)	17500
Nikkel (Ni)	300

Sink (Zn)	22
Kobber (Cu)	35
Krom (Cr)	150
Arsen (As)	1100

Alternativ 3

Et siste alternativ er å åpne opp for klasse III produkter med 1 tonn per daa i løpet av en tiårsperiode bare for produkter med en forholdsvis god gjødseffekt.

Gjødselprodukter i tungmetallklasse III og som har en relativ gjødslingseffekt på >X kan spres med inntil 1 tonn TS per daa i løpet av en tiårsperiode.

- Hvilke av disse alternativene vurderer bransjen som mest egnet?

Råvarer

Vi har laget en skisse til positivliste, som er tenkt å omfatte alle råvarer som brukes med unntak av tilsetninger som komposteringspreparat, polymerer o.l

	Råvare/Strukturmateriale	Kommentar	Tilleggskrav
a)	Alger	Tang og tange o.l.	Omfatter kun fersk biomasse og ikke bunnmaterialer. Formålet med innsamlingen må være å benytte algene som næringsmiddel, fôr eller gjødselvarer.
b)	Animalske biprodukter	Inkluder husdyrgjødsel, matavfall mm	Inkluderer ikke renserester fra fiskeoljeproduksjon
c)	Avløpsslam		
e)	Betongsslam fra betongprodusenter (Usikker, venter på faglige vurderinger)	Betongsslam fra produksjon av betong.	Rent betongsslam uten tilsetninger av plast, metall eller lignende
f)	Filtermedium fra små avløpsrensaneanlegg	Materiale av mineralsk opphav brukt som filtermedium i sekundære eller tertiære renseprosesser for rensing av sanitært og kommunalt avløpsvann i rensaneanlegg for	

		under femti personequivallenter.	
g)	Fiskeslam	Fôrrester og ekskremitter fra fiskeoppdrett.	
h)	Forbrenningsprodukter av rent plantemateriale	Biokull og aske av f.eks halm og flis.	Aske skal ha et lavere innhold av karbon enn 3%.
i)	Jord, sand silt, leire		Skal tilfredsstillere ref tungmetalltabell kolonne 4
j)	Landbruks-, hage- og parkavfall	Organisk avfall som for eksempel jord, halm, potetris og plengras	
k)	Makro- og mikrobiologiske organismer		Må også tilfredsstillere naturmangfoldsloven.
l)	Mineralgjødelse og kalk i tråd med forskrift om EF-gjødelse og forskrift om handel med gjødelse og kalkingsmidler		
m)	Mineralull og pimplstein		
n)	Resirkulert avisepapir (Usikker)	Gjelder avisepapir og ikke blader, magasiner o.l	Må dokumenteres at det kommer fra avisepapir der det er brukt vegetabiliske oljer til trykking
o)	Spillvann fra bearbeidingsanlegg for animalske biprodukter	Er ute av virkeområdet til biprodukt- forordningen	De faste partiklene i spillvannet skal ikke overstige 6 mm.
p)	Steinmel		
q)	Treforedlingsavfall	Herunder fiberslam, biologisk slam og lignende avfall fra celluloseindustri og annen trebearbeidende industri	Det arbeides med å se på ytterligere kriterier
r)	Treverk og bark	Treflis, bark og lignende produkter av ubehandlet tre. Kravet til renhet gjelder også ved bruk av treverk som strukturmaterial i kompost.	
s)	Vannverkslam		
t)	Vaskejord fra potet- og grønnsaksindustrien		
u)	Vegetabilsk avfall fra næringsmiddelindustrien	For eksempel frukt- og grønnsaksrasp.	

Vi vurderer å tillate andre råvarer etter søknad dersom råvaren har en dokumenterbar nyttevirkning for produktet eller behandlingsprosessen de skal brukes og den ikke medfører fare for helse og miljø. Det er tenkt at råvaren skal oppfylle dette kriteriet for helse og miljø uten at det må settes særskilte mengdebegrensninger for andelen av råvaren i det ferdige produktet.

- Er det noe dere savner i listen?

Innhold av fremmedlegemer

Vi vurderer å gå over til begrensingen som ligger i utkast til nytt EU-regelverk

Ikke mer enn 5 g\ kg tørrstoff av makroskopiske urenheter i form av glass, metall og plast over 2 mm. Fra fem år etter ikrafttredelse skal innholdet av makroskopiske urenheter i form av plast over 2 mm ikke være mer enn 2,5 g / kg tørrstoff. .

Næringsstoffer

For produkter i jordbruket vil bestemmelser om spredemengder og gjødselplanlegging med mer være med på å motvirke at for mye næringsstoffer spres. Utenfor landbruket er det ikke lignende system og det arbeides derfor med et forslag for å begrense næringsinnholdet i produktene, som alternativ til dagens regel om 30% volumprosent avfall. Bakgrunnen for forslag til nedtrapping er at en ikke ønsker at endringen skal medføre økt bruk av torv og for at bransjen skal få tid til å tilpasse seg.

§ X *Næringsinnhold*

Næringsinnholdet i produktene skal være tilpasset anbefalt bruksområde og bruksmengde.

Innholdet av lettløselig fosfor (P-AL) i anleggsjord skal være lavere enn 40 mg per 100 gram tørrstoff i produkter som produseres før 1. januar 2023. I produkter produsert etter dette tidspunktet skal innholdet av lettløselig fosfor (P-AL) være lavere enn 30 mg per 100 gram tørrstoff

I anleggsjord som inneholder avløpsslam skal innholdet av mineralsk nitrogen være lavere enn 20 mg per 100 gram tørrstoff.

- Hvordan tror dere det vil dette slå ut for bransjen?
- Er det sannsynlig at noen vil lage produkter med høyere P-Al tall enn i dag?
- Hvordan vil de påvirke bruken av torv?

Miljøgifter

Vi er ikke klare til å presentere noe her før møtet. Men i forhold til aktsomhetsplikt er det aktuelt å endre regelverket slik at det tydelig fremgår at det forventes at produsent av gjødselvarer har kunnskap om hva råvarene man bruker kan ha av andre helse- og miljøfarlige stoffer enn tungmetaller. Og at det kan dokumenteres hvordan man jobber dette.

Strukturmaterial ved kompostering

Kjemisk behandlet treverk, rist- og silgods fra avløpsrensaneanlegg og annet materiale som kan medføre forurensning av produktene skal ikke brukes som strukturmateriale for eksempel ved kompostering.

Kvalitet

Produktene skal ha lagring-, spredning- og bruksegenskaper som gjør dem egnet til formålet og skal ha dokumenterbar virkning.

Produkter med unntak av jorddekkingsmidler skal ikke ha spirehemmende eller annen veksthemmende effekt ved anbefalt bruk.

Analysekrav

Produktene skal analyseres med anerkjente metoder. Når det gjelder hvilke metoder som skal brukes vurderes det å gjøre anbefalinger i veileder heller enn å angi disse metodene i forskrift. For plantetilgjengelig fosfor vurderer vi likevel at vi må spesifisere metoden i forskriften. NIBIO har foreslått overgang til Olsen-P for organisk og organisk mineralisk gjødsel.

- [Synspunkt på overgang til Olsen-P for organisk og organisk mineralisk gjødsel?](#)

Merking

§ A Generelle merkekrav

Produkter skal før de omsettes til brukere være merket med en varedeklarasjon som skal inneholde opplysninger om

- a) produsentens eller importørens navn og adresse
- b) produktkategori
- c) eventuell varebetegnelse som angitt i § X (slam)....
- d) produktets form, dersom annet enn fast
- e) innhold i vekt eller volum
- f) tørrstoff
- g) organisk karbon eller organisk innhold i masseprosent for produkter med organisk innhold

- h) angivelse av alle råvarer, som utgjør minst fem prosent av produktvekten i fallende rekkefølge etter tørrvekten med angitt behandlingsprosess for organiske råvarer
- i) næringsinnhold og andre egenskaper som bestemt i §§ X til Y
- j) alle opplysninger om anbefalte forhåndsregler for å sikre at bruken ikke medfører sikkerhetsrisiko, miljørisiko eller risiko for menneskers, dyrs eller plantes helse
- k) beskrivelse av anbefalt bruk, herunder anbefalt mengde og bruksområder
- l) produktets tungmetallklasse jf. § X og (skisserte alternativ)
- m) produktets produksjonsnummer eller batchnummer.

Andre verdier enn tungmetall kan oppgis i intervall for jordforbedringsmidler, jorddekkingsmidler og anleggsgjord. Intervallet skal ikke være større enn det dobbelte av det for vedkommende stoffs eller stoffers tillatte avvik.

Mattilsynet kan pålegge virksomheter som får tillatelse etter § ledd Y spesielle merkekrav på produktene. (Råvarene som må søkes om)

Varedeklarasjonen skal være adskilt fra andre opplysninger i merkingen. Opplysninger i form av en nærmere beskrivelse av varetype og analyser av andre kjemiske og fysiske parametere kan likevel inngå som del av varedeklarasjonen.

Merkingen skal påføres produktets emballasje eller etikett eller fremgå av følgedokumenter. Merkingen skal være på norsk eller på et språk som i stavemåten ligner på norsk, skal være påført på en lett synlig og tydelig måte og skal ikke kunne slettes.

§ B Generelle krav om *avvik fra deklarete verdier*

pH må være innenfor $\pm 0,5$ pH-enhet fra den deklarete verdien. Andre oppgitte verdier kan ha et avvik på ± 20 prosent.

Dersom innholdet oppgis i et intervall skal innholdet være innenfor intervallet.

- **I utkast til nytt EU-regelverk er avvikskravene mer detaljerte. Hva foretrekker bransjen?**

<https://ec.europa.eu/docsroom/documents/15949/attachments/3/translations/en/renditions/native> (fra side 44).

§ C Deklarering av *organisk gjødsel og organisk-mineralsk gjødsel*

Varedeklarasjonen av organisk-mineralsk gjødsel skal inneholde følgende opplysninger angitt som masseprosent:

- a) totalt nitrogeninnhold
- b) nitrogen i form av nitrat
- c) nitrogen i form av ammonium
- d) nitrogen i form av urea for organisk-mineralsk gjødsel
- e) totalt fosforinnhold
- f) plantetilgjengelig fosfor målt med Olsen-P metoden
- g) plantetilgjengelig kaliuminnhold

Plantetilgjengelig innhold av kalsium (Ca), magnesium (Mg) og natrium (Na) og totalt innhold av svovel (S), bor (B), kobolt (Co), kobber (Cu), jern (Fe), mangan (Mn), molybden (Mo) og sink (Zn) skal og kan bare deklarerer dersom innholdet av det enkelte næringsstoff utgjør en tilsvarende eller større mengde i masseprosent av produktet enn følgende:

Næringsstoff	Gjødsel til bruk på åker og eng	Gjødsel til hagebruk
Kalsium (Ca)	0,6	0,6
Magnesium (Mg)	0,8	0,8
Natrium (Na)	2,2	2,2
Svovel (S)	0,8	0,8
Bor (B)	0,01	0,01
Kobolt (Co)	0,002	<i>Ikke relevant</i>
Kobber (Cu)	0,01	0,002
Jern (Fe)	0,5	0,02
Mangan (Mn)	0,1	0,01
Molybden (Mo)	0,001	0,001
Sink (Zn)	0,01	0,002

Innholdet av makronæringsstoffer skal angis på elementbasis og nevnes i denne rekkefølgen på varedeklarasjonen: Nitrogen (N), fosfor (P) og kalium (K).

Innholdet av sekundær- og mikronæringsstoffer skal deklarerer på elementbasis og nevnes etter deklarasjonen av makrosstoff i denne rekkefølgen: kalsium (Ca), magnesium (Mg), natrium (Na), svovel (S), bor (B), kobolt (Co), kobber (Cu), jern (Fe), mangan (Mn), molybden (Mo) og sink (Zn).

§ D Deklarering av jordforbedringsmidler

Varedeklarasjonen av jordforbedringsmidler skal inneholde følgende opplysninger om næringsinnhold mv.:

- a) total nitrogen
- b) nitrogen i form av nitrat
- c) nitrogen i form av ammonium
- d) totalt fosfor
- e) plantetilgjengelig fosfor
- f) plantetilgjengelig kalium
- g) plantetilgjengelig innhold av andre næringsstoffer
- h) pH

I tillegg skal følgende opplysninger deklarerer:

- a) beskrivelse av forventet kalkingseffekt skal deklarerer for produkter som inneholder aske, benmel, betongsslam eller som er tilsatt kalk.
- b) innholdet av vannløselig klor (Cl) i produktet skal deklarerer dersom det overskrider 50 mg per liter

- c) totalinnholdet av natrium (Na) i produktet skal deklarererers dersom det overskrider 25 mg per liter

I uorganiske jordforbedringsmidler kan merking av hovednæringsstoffer likevel utelukkes dersom jordforbedringsmiddelet ikke har innhold av disse av betydning for plantevekst.

- Er det behov for å kreve at andre næringsstoffer av betydning for planteveksten skal oppgis?
- Behov for deklareringskrav for Na og Cl?

§ E *Deklarering av dyrkingsmedier med unntak av anleggsjord*

Varedeklarasjonen dyrkingsmedier med unntak av anleggsjord skal inneholde følgende opplysninger angitt:

- a) totalt nitrogeninnhold
- b) totalt fosforinnhold
- c) plantetilgjengelig fosfor
- d) plantetilgjengelig kaliuminnhold
- e) andre næringsstoffer av betydning for plantevekst
- f) pH
- g) elektrisk konduktivitet ms/m
- h) angivelse av størrelsesfordeling i masseprosent

I tillegg skal følgende opplysninger deklarererers:

- a) innholdet av vannløselig klor (Cl) i produktet skal deklarererers dersom det overskrider 50 mg per liter
- b) totalinnholdet av natrium (Na) i produktet skal deklarererers dersom det overskrider 25 mg per liter

Næringsinnholdet kan oppgis som masseprosent eller mg per liter.

I uorganiske dyrkingsmedium kan merking av hovednæringsstoffer likevel utelukkes dersom dyrkingsmediumet ikke har innhold av disse av betydning.

Kravet i annet ledd om deklarerering av innholdet av kalsium (Ca) gjelder likevel ikke dersom produktet er analysert ved bruk av metoden angitt i NS-EN 13651 (CAT-metoden).

§ F *Deklarering av anleggsjord*

Varedeklarasjonen av anleggsjord skal inneholde følgende opplysninger:

- a) totalt nitrogeninnhold
- b) nitratinnhold
- c) ammoniuminnhold
- d) totalt fosforinnhold
- e) plantetilgjengelig fosfor målt med Al-metoden
- f) plantetilgjengelig kaliuminnhold
- g) pH
- h) elektrisk konduktivitet (mS/m)
- i) kornfordeling eller teksturklasse

Næringsinnhold i punkt a) til f) skal oppgis i masseprosent.

I tillegg skal følgende opplysninger deklarerer:

- a) innholdet av vannløselig klor (Cl) i produktet skal deklarerer dersom det overskrider 50 mg per liter
- b) totalinnholdet av natrium (Na) i produktet skal deklarerer dersom det overskrider 25 mg per liter

- Er det behov for å kreve at andre næringsstoffer av betydning for planteveksten skal oppgis?

§ G *Deklarering av jorddekkingsmidler*

Varedeklarasjonen av anleggsjord skal inneholde følgende opplysninger:

- a) partikkelstørrelse
- b) innhold av finstoff

§ H *Deklarering av biostimulant*

Varedeklarasjonen av biostimulater skal inneholde følgende opplysninger

- a) virkning
- b) næringsstoffer av betydning for planteveksten
- c) bruksperiode (planteutviklingsstadium eller lignende)
- d) anvedelseshyppighet

Dersom produktet inneholder en substans, som det er etablert grenseverdier for i mat og fôr, skal beskrivelsene av bruk gis slik at den sikrer at anbefalt bruk ikke fører til overskridelser av den aktuelle grenseverdien.

§ I *Deklarering av tilsetninger*

Produkter som er tilsatt en nitrifikasjonshemmer, kjelatdanner, polymerer eller lignende som er ment å påvirke frigivelsen av næringsstoffer skal funksjonen og navnet på tilsetningen komme frem i merkingen.

Dersom disse omsettes som selvstendige produkter skal gjelder bare de generelle merkekravene.

§ J *Deklarasjon av blandingsprodukter*

Deklarer i tråd med kravene til de ulike komponentene.

§ K *Merking av gjødsel med lavt karboninnhold*

Virksomheter som omsetter gjødsel med lavt karboninnhold kan merke produktene i samsvar med bestemmelsene i forskrift xx om handel, dersom disse er i samsvar med kvalitetskravene i forskriften §§ x til y i stedet for å følge merkebestemmelsene i denne forskriften. Med produkter med lavt karboninnhold menes forbrenningsprodukter eller produkter der næringsstoffer på mineralisk form er hentet ut fra det organiske materialet og der innholdet av karbon er mindre enn 3 %.

Produkter som er i tungmetallklasse I eller over må likevel merke med tungmetallklasse.

§ L Særlige krav til deklarasjon av produkter med mikro- og makroorganismer

I tillegg til det som følger av §§x til y skal varedeklarasjonen av produkter som markedsføres med innhold av mikro- og makroorganismer inneholde følgende opplysninger:

- a) organismenes vitenskapelige navn og eventuelle norske eller engelske navn,
- b) antall eller annen angivelse av mengde av hver organisme
- c) beskrivelse av biologi og utseende for makroorganismer
- d) beskrivelse av virkemåte

§ M Særlige krav til deklarasjon av produkter der avløpsslam inngår som råvare.

I tillegg til det som følger av §§ x til y skal varedeklarasjonen av ethvert produkt der avløpsslam inngår som råvare angi:

- a) bruksbegrensningene som følger av §§ x og y
- b) analyseverdier for arsen (As), kadmium (Cd), bly (Pb), kvikksølv (Hg), nikkel (Ni), kobber (Cu), sink (Zn) og krom (Cr) i slamandelen av produktet.
- c) total innhold av aluminium og jern i produktet angitt i mg/ts.

§ N Bruk av varebetegnelse «avløpsslam behandlet med sterilisering» og «avløpsslambasert gjødsel»

Det er pågående høring om blant annet å tillate mindre strenge bruksbetingelser for avløpsslam som er behandlet på spesielle måter og derfor innebærer mindre risiko. Spesielle krav til *avløpsslam behandlet med sterilisering* er omtalt i høringsdokumentene, men ikke tatt med i endringsforslaget da vi så behov for utrede det nærmere.

https://www.mattilsynet.no/planter_og_dyrking/gjodsel_jord_og_dyrkingsmedier/organisk_gjodsel_jordforbedringsmidler_og_dyrkingsmedier/revidering_av_gjodselvareforskriften_endringer_som_gjelder_omsetning_og_bruk_av_enkelte_avlopsslamprodukter.26701

- Er det grunn til å tro at det vil bli en betydelig overgang fra andre slambehandlingsmetoder til disse metodene dersom produktene fra disse behandlingsmetodene får mindre strenge bruksbegrensninger?
- Er det grunn til å tro at brukergrupper for avløpsslambaserte produkter vil bli mindre interessert i produktene med de vanlige bruksbegrensningene?

§ O Markedsføring (og omsetning)

Virksomheten skal sørge for at merking, presentasjon, reklame og markedsføring er korrekt, gir mottaker tilstrekkelig informasjon og ikke er egnet til å villed.

Påstander i markedsføring om faktiske forhold, herunder om produktenes egenskaper eller virkning, skal kunne kontrolleres og dokumenteres. Påstander om forebyggende eller direkte

effekter mot planteskadegjørere eller andre plantevernmiddelegenskaper er ikke tillatt med mindre produktet også er godkjent som plantevernmiddel.

UTKAST